

Geografia klasa 7 – wymagania edukacyjne – wyd. MAC

Nauczyciel prowadzący: Jolanta Januszewicz

Numer i temat lekcji*	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Semestr 1					
Dział 1. Środowisko przyrodnicze Polski na tle środowiska przyrodniczego Europy					
1. Położenie geograficzne Polski (1.1)	- wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie; - podaje nazwy stolic sąsiadów Polski; - podaje powierzchnię Polski; - wskazuje na mapie przebieg granic Polski, w tym lądowych i morskich;	- na podstawie mapy ogólnogeograficznej podaje cechy położenia Polski w Europie; - określa, w jaki sposób zostały wytyczone granice Polski; - wskazuje na mapie skrajne punkty Polski i Europy;	- odczytuje długość i szerokość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy - omawia cechy położenia Polski w Europie; - rozdziela konsekwencje położenia geograficznego, ekonomicznego i politycznego Polski w Europie;	- omawia konsekwencje przyrodnicze, ekonomiczne i polityczne położenia Polski w Europie; - oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski.	wyjaśnia przyrodnicze konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski.
2. Ukształtowanie powierzchni Polski (1.2)	- podaje nazwy najwyższej i najniższej położonych punktów w Polsce; - wymienia pasy ukształtowania powierzchni; - podaje podstawowe cechy ukształtowania powierzchni Polski; - wymienia i wskazuje na mapie największe łańcuchy górskie Polski;	- wymienia procesy geologiczne kształtujące rzeźbę terenu Polski; - wskazuje na mapie pasy ukształtowania terenu, - wymienia formy krajobrazu polodowcowego; - podaje, jakie są typy gór wyróżnione ze względu na sposób powstania.	- podaje przykłady krain geograficznych w poszczególnych pasach rzeźby Polski; - podaje przykłady gór powstałych w poszczególnych orogenezach;	- przedstawia wpływ zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni Polski (na krajobraz górski i krajobraz pojezierny); - charakteryzuje rzeźbę terenu w poszczególnych pasach ukształtowania powierzchni;	- podaje różnice między rzeźbą staroglacjalną a rzeźbą młodoglacjalną. - charakteryzuje formy rzeźby polodowcowej.
3. W ogródku meteorologicznym	wymienia przyrządy meteorologiczne	odczytuje wartości składników pogody	ocenia przebieg wybranych składników pogody(zachmurzenie, wilgotność powietrza, prędkość wiatru	prowadzi systematyczne obserwacje	zapisuje poprawnie odczyty meteorologiczne

Numer i temat lekcji*	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
4. Klimat Polski (1.3)	– wyjaśnia pojęcia: pogoda, klimat, masa powietrza, okres wegetacyjny; – wymienia czynniki wpływające na klimat; – podaje, jaki typ klimatu występuje w Polsce; – odczytuje informacje z klimatogramu.	– charakteryzuje cechy klimatu Polski oraz długość okresu wegetacyjnego; – określa, czym jest amplituda temperatury powietrza, potrafi ją obliczyć; – odczytuje informacje z map klimatycznych.	– wyjaśnia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Polski; – wymienia cechy świadczące o przejściowości naszego klimatu; – opisuje cechy klimatu na podstawie wykresu klimatycznego; – wymienia masy powietrza kształtujące klimat Polski.	– opisuje wpływ mas powietrza na zróżnicowanie pogody w Polsce; – przedstawia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę.	– opisuje klimat wybranych regionów Polski; – wyjaśnia zależność między klimatem a roślinnością na przykładzie klimatu górskiego.
5. Rzeki Polski na tle rzek Europy (1.4)	– wyjaśnia pojęcia: system rzeczny, źródło, ujście, dorzecze, dział wodny, stan wody w rzece, wezbranie, niżówka, powódź, zlewisko, obszar bezodpływowy; – wymienia charakterystyczne odcinki rzeki (biegi rzeki); – podaje nazwy największych rzek Polski i Europy;	– charakteryzuje rzekę w poszczególnych biegach; – wskazuje na mapie największe rzeki Polski i Europy; – wymienia sposoby zasilania rzek.	– wyjaśnia pojęcie: asymetria dorzeczy; – wyjaśnia zależność między sposobem zasilania rzeki a stanami wody w ciągu roku. – rozpoznaje rodzaje ujść rzecznych;	– potrafi wskazać dział wodny na mapie; – opisuje walory przyrodnicze największych rzek Polski; – podaje przykłady rzek należących do poszczególnych zlewisk; – wyjaśnia wpływ czynników środowiska na systemy rzeczne.	– rozpoznaje rzeki Polski i Europy na mapie konturowej; – charakteryzuje wybrane rzeki Europy.
6. Główne typy gleb w Polsce (1.5)	– wyjaśnia pojęcie: gleba; – wymienia składniki gleby; – wymienia gleby występujące w Polsce.	– wyjaśnia pojęcia: profil glebowy, gleba antropogeniczna, żyzność gleby, degradacja (erozja) gleby; – podaje, które gleby są żyzne, a które mało żyzne.	– wymienia czynniki decydujące o zróżnicowaniu gleb w Polsce; – wskazuje na mapie miejsca występowania poszczególnych rodzajów gleb.	– wymienia czynniki sprzyjające degradacji gleby;	– wyjaśnia zależność między rodzajem gleby a jej rolniczym wykorzystaniem.
7. Różnorodność lasów w Polsce (1.6)	– podaje podział lasów ze względu na stan gatunkowy: bory, grądy, olsy, łęgi; – wymienia warstwy lasu; – określa znaczenie lasów dla przyrody i człowieka; – podaje wartość wskaźnika lesistości dla Polski.	– wymienia czynniki przyrodnicze i społeczno-kulturowe wpływające na zróżnicowanie lasów w Polsce; – wyjaśnia pojęcie: wskaźnik lesistości.	– wymienia i wskazuje na mapie obszary o najwyższym i najniższym wskaźniku lesistości. – wskazuje na mapie największe kompleksy leśne	– wyjaśnia zależność między rodzajem lasu a elementami środowiska przyrodniczego (glebą, wodą, klimatem); – porównuje skład gatunkowy lasów w Polsce na przestrzeni lat.	– określa przyczyny zagrożeń lasów i proponuje sposoby zapobiegania tym zagrożeniom; – wskazuje państwa w Europie o większej lub mniejszej lesistości niż Polska;

Numer i temat lekcji*	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
8. Formy ochrony przyrody w Polsce (1.7)	–wymienia motywy ochrony przyrody; –wymienia najważniejsze formy ochrony przyrody w Polsce (park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat przyrody, obszary Natura 2000, pomnik przyrody, ochrona gatunkowa).	–wyjaśnia pojęcia: park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat przyrody, obszar Natura 2000, ochrona gatunkowa; –wskazuje na mapie Polski parki narodowe.	–wymienia walory przyrodnicze parków narodowych w Polsce; –podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze własnego regionu.	–wyjaśnia, na czym polega koncepcja zrównoważonego rozwoju;	–podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego.
9. Surowce mineralne Polski (1.8)	–podaje podział surowców mineralnych ze względu na ich sposób wykorzystania.	–podaje przykłady surowców należących do różnych grup.	–opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych Polski na podstawie mapy tematycznej.	–omawia znaczenie gospodarcze surowców mineralnych Polski.	–opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze.
10. Morze Bałtyckie (1.9)	–na podstawie mapy określa położenie Morza Bałtyckiego; –wymienia główne cechy fizyczne Morza Bałtyckiego –wskazuje na mapie państwa nadbałtyckie.	–wyjaśnia pojęcia: mierzeja, klif, degradacja wód, zatoka, cieśnina; –wymienia gatunki roślin i zwierząt występujące w naszym morzu; –omawia znaczenie gospodarcze Morza Bałtyckiego.	–na podstawie mapy opisuje linię brzegową Morza Bałtyckiego (podaje nazwy wysp, półwyspów, cieśnin); –wskazuje przyczyny degradacji wód Morza Bałtyckiego. –podaje przyczyny małego zasolenia Morza Bałtyckiego;	–proponuje działania wpływające na ochronę wód Morza Bałtyckiego.	–wyjaśnia, jak formowało się Morze Bałtyckie;
11. Podsumowanie działu 1	–Wiadomości i umiejętności z lekcji 1–10.				
Dział 2. Społeczeństwo Polski na tle społeczeństwa Europy					
12. Podział administracyjny Polski (2.1)	–wskazuje na mapie administracyjnej Polski województwa i ich stolice.	–wymienia jednostki podziału administracyjnego w Polsce.	–określa przynależność administracyjną swojej miejscowości.	–wyjaśnia pojęcie: podział administracyjny;	–określa znaczenie podziału administracyjnego
13. Ludność Polski – rozmieszczenie i gęstość zaludnienia (2.2)	–podaje wartość wskaźnika gęstości zaludnienia Polski; –wymienia województwa o najmniejszej i największej gęstości zaludnienia.	–wyjaśnia pojęcie: gęstość zaludnienia; –wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce.	–omawia przyczyny nierównomiernego zaludnienia Polski.	–analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce.	–porównuje zaludnienie wybranych regionów Polski i krajów Europy.
14. Zmiany liczby ludności Polski i Europy po 1945 r. (2.3)	–podaje liczbę ludności Europy i Polski; –odczytuje z wykresu informacje dotyczące zmiany liczby ludności Polski i Europy	–wymienia przyczyny strat ludności; –podaje czynniki wzrostu liczby ludności po II wojnie światowej.	–opisuje zmiany liczby ludności Polski i Europy po 1945 r.; –na podstawie wykresu przedstawia tendencje zmian	–analizuje przyczyny zmian liczby ludności Polski.	–przedstawia propozycje działań, mających na celu zatrzymanie spadku liczby ludności w Polsce.

Numer i temat lekcji*	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
			liczby ludności Europy na tle innych kontynentów.		
15. Migracje Polaków na tle współczesnych ruchów migracyjnych w Europie (2.4)	– wyjaśnia pojęcia: migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, Polonia; – wyjaśnia różnicę między emigracją a imigracją; – wymienia przyczyny migracji Polaków i w Europie;	– określa kierunki napływu imigrantów do Polski. – wymienia przyczyny emigracji Polaków	– opisuje fale migracji po II wojnie światowej; – podaje kierunki emigracji Polaków, wymienia główne skupiska Polonii	– analizuje wykresy przedstawiające ruchy migracyjne; – wyjaśnia pojęcie: kryzys migracyjny.	– ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie; – przewiduje, jakie skutki w najbliższym czasie może spowodować emigracja z Polski.
16. Przyrost naturalny i rzeczywisty w Polsce i w wybranych krajach Europy (2.5)	– wyjaśnia pojęcia: przyrost naturalny, saldo migracji, przyrost rzeczywisty; – odczytuje z tabeli i wykresów informacje dotyczące przyrostu naturalnego, salda migracji i przyrostu rzeczywistego.	– oblicza saldo migracji, przyrost naturalny i przyrost rzeczywisty ludności; – wymienia państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie.	– oblicza współczynnik przyrostu naturalnego, salda migracji i przyrostu rzeczywistego; – analizuje wykresy przedstawiające wskaźniki demograficzne;	– opisuje zmiany liczby ludności i zmiany wskaźników demograficznych w Europie i w Polsce;	– porównuje zmiany w przyroście naturalnym i przyroście rzeczywistym ludności w Polsce i w wybranych krajach Europy; – określa tendencje zmian liczby ludności w Polsce i w Europie w latach 2030–2050.
17. Struktura wieku i płci ludności Polski (2.6)	– wyjaśnia pojęcia: wiek przedprodukcyjny, wiek produkcyjny i wiek poprodukcyjny, starzenie się społeczeństwa, struktura płci i wieku, piramida płci i wieku;	– określa na podstawie kształtu piramidy wiek społeczeństwa.	– omawia strukturę płci i wieku ludności Polski na podstawie piramidy płci i wieku; – wymienia przyczyny starzenia się społeczeństwa.	– charakteryzuje strukturę demograficzną ludności wybranych krajów na podstawie piramidy płci i wieku;	– przedstawia propozycje rozwiązań dotyczących poprawy sytuacji demograficznej w Polsce i w wybranych państwach.
18. Struktura narodowościowa i religijna ludności Polski i wybranych państw europejskich (2.7)	– wyjaśnia pojęcia: narodowość, mniejszość narodowa, mniejszość etniczna, grupa etniczna; – wymienia mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i grupy etniczne w Polsce.	– charakteryzuje mniejszości narodowe i mniejszości etniczne w Polsce; – wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkane przez mniejszości narodowe.	– przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy.	– porównuje zróżnicowanie narodowościowe, etniczne i wyznaniowe ludności Polski z wybranymi państwami Europy.	– na podstawie dostępnych źródeł informacji omawia problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce.
19. Rozwój gospodarczy i jego wpływ na zatrudnienie (2.8)	– wyjaśnia pojęcia: sektor gospodarki, produkt krajowy brutto (PKB), struktura zatrudnienia; – przedstawia podział gospodarki na sektory.	– wyjaśnia, czym zajmują się poszczególne sektory gospodarki; – wymienia wskaźniki określające poziom gospodarczy kraju; – wyjaśnia pojęcie: reindustrializacja; – wyjaśnia, czym jest sektor kreatywny.	– określa różnice w strukturze zatrudnienia ludności między Polską a wybranymi państwami europejskimi; – przedstawia rolę usług w kształtowaniu PKB.	– opisuje zmiany zachodzące w gospodarce i w strukturze zatrudnienia na przestrzeni lat w Polsce; – porównuje strukturę zatrudnienia i PKB w wybranych krajach Europy.	– wykazuje znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki w rozwoju kraju;

Numer i temat lekcji*	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
20. Poziom urbanizacji w Polsce i w Europie (2.10)	– wyjaśnia pojęcia: urbanizacja, miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna (konurbacja); – wymienia nazwy największych miast Polski i wskazuje je na mapie; – podaje wartość wskaźnika urbanizacji w Polsce.	– wymienia czynniki sprzyjające powstawaniu i rozwojowi miast – wymienia województwa o najniższym i najwyższym wskaźniku urbanizacji; – wymienia pozytywne i negatywne skutki życia ludności w wielkim mieście.	– podaje przykłady miast, które miały różne czynniki rozwoju;	– analizuje poziom urbanizacji w Polsce i w Europie;	– wyjaśnia, na czym polega zrównoważona urbanizacja
21. Podsumowanie działu 2	– Wiadomości i umiejętności z lekcji 12–20.				
Semestr 2					
Dział 3. Gospodarka Polski na tle gospodarki Europy					
22. Warunki rozwoju polskiego rolnictwa (3.1)	– wyjaśnia pojęcia: rolnictwo, użytek rolny, mechanizacja, chemizacja, agroturystyka; – wymienia przyrodnicze pozaprzrodnicze warunki rozwoju rolnictwa.	– opisuje warunki przyrodnicze pozaprzrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce; – wskazuje na mapie regiony o korzystnych i niekorzystnych warunkach rozwoju rolnictwa.	– wymienia korzyści i zagrożenia związane ze stosowaniem środków ochrony roślin. – wyjaśnia, na czym polega polityka rolna państwa.	– ocenia uwarunkowania przyrodnicze i pozaprzrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce;	– przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej.
23. Uprawy roślin chów zwierząt w Polsce (3.2)	– wyjaśnia pojęcia: grunty orne, drób, trzoda chlewna, bydło, pogłowie zwierząt; – wymienia najważniejsze rośliny uprawne oraz zwierzęta, których chów jest prowadzony w Polsce.	– wyjaśnia, od czego zależy rozmieszczenie upraw roślin i chowu zwierząt	– przedstawia przestrzenne zróżnicowanie głównych upraw roślin i chowu zwierząt w Polsce oraz ich znaczenie gospodarcze; – wskazuje na mapie rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce.	– charakteryzuje wybrane rośliny uprawne, określając ich wymagania klimatyczne i glebowe;	– opisuje wpływ rolnictwa na środowisko przyrodnicze.
24. Zmiany w strukturze przemysłu Polski (3.3)	– wyjaśnia pojęcia: przemysł, transformacja gospodarki, restrukturyzacja, prywatyzacja, okręg przemysłowy; – wymienia czynniki rozwoju przemysłu.	– przedstawia podział przemysłu na sekcje; – wyjaśnia różnicę między gospodarką centralnie planowaną a gospodarką wolnorynkową.	– omawia czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury przemysłu w Polsce; – wymienia i wskazuje na mapie okręgi przemysłowe w Polsce.	– analizuje dane statystyczne dotyczące przemysłu; – wymienia i wskazuje na mapie obszary SSE.	– określa poziom rozwoju przemysłu Polski; – opisuje kierunki zmian w przemyśle.
25. Usługi i ich rola w rozwoju gospodarki (3.4)	– wyjaśnia pojęcie: usługi; – podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce.	– wymienia strukturę branżową usług; – wymienia nazwy usług	– przedstawia zmiany w strukturze branżowej usług w Polsce.	– analizuje zmiany w strukturze zatrudnienia w usługach na przestrzeni lat.	– ocenia znaczenie usług dla jakości życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego.

Numer i temat lekcji*	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
		zanikających i rozwijających się.			
26. Rozwój komunikacji w Polsce (3.5)	– wyjaśnia pojęcia: transport, łączność, komunikacja, logistyka; – rozróżnia rodzaje transportu; – wskazuje na mapie regiony o najsłabszej dostępności komunikacyjnej.	– przedstawia strukturę transportu, łączności; – podaje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach ładunków i pasażerów.	– wyjaśnia znaczenie transportu, łączności i komunikacji i w funkcjonowaniu państwa; – określa znaczenie internetu w komunikacji we współczesnym świecie.	– omawia potrzebę modernizacji komunikacji; – omawia wpływ logistyki na rynek pracy.	– ocenia znaczenie transportu, łączności i komunikacji dla jakości życia i rozwoju gospodarczego; – podaje przykłady rozwiązań w zakresie zrównoważonego rozwoju transportu.
27. Walory turystyczne Polski (3.7)	– wyjaśnia pojęcia: dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, walory turystyczne; – omawia, co wpływa na atrakcyjność turystyczną regionu i kraju; – wyjaśnia, czym jest lista światowego dziedzictwa UNESCO.	– wskazuje na mapie regiony Polski o dużej atrakcyjności turystycznej.	– prezentuje atrakcyjność wybranych regionów turystycznych Polski; – analizuje na podstawie danych statystycznych walory turystyczne Polski i innych krajów Europy.	– charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski oraz wybrane obiekty z listy światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego ludzkości położone w Polsce.	– wymienia najcenniejsze walory przyrodnicze i kulturowe własnego województwa.
28. Sukcesy Polaków i polskich firm na arenie międzynarodowej (3.8)	– wyjaśnia pojęcia: przedsiębiorczość, patriotyzm ekonomiczny; – wymienia nazwiska Polaków, którzy osiągnęli międzynarodowy sukces, np. są laureatami Nagrody Nobla.	– wymienia nazwy polskich marek rozpoznawalnych na świecie.	– podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego; – wymienia przykłady polskich przedsiębiorstw, które osiągnęły sukces na arenie międzynarodowej.	– wskazuje, co może mieć wpływ na sukces przedsiębiorstwa;	– charakteryzuje kryteria sukcesu wybranych polskich przedsiębiorstw.
29. Podsumowanie działu 3	– Wiadomości i umiejętności z lekcji 22–28.				
Dział 4. Relacje między elementami środowiska geograficznego					
30. Zagospoda-rowanie dorzecza a występowanie powodzi (4.1)	– wyjaśnia pojęcia: stan wody, wezbranie, polder przeciwpowodziowy, teren zalewowy; – wymienia miejsca, gdzie w Polsce najczęściej występują powodzie; – wymienia przyczyny i skutki	– wskazuje na mapie miejsca zagrożone powodzią; – wymienia tradycyjne metody ochrony przeciwpowodziowej; – podaje przykłady budowli hydrotechnicznych;	– wymienia nazwy instytucji informujących o zagrożeniach hydrologicznych i meteorologicznych. – opisuje wpływ warunków naturalnych i działalności człowieka na powstawanie powodzi;	– wyjaśnia, dlaczego na Dolnym Śląsku i w Małopolsce występują powodzie;	– podaje sposoby zagospodarowania doliny rzecznej mające na celu ograniczenie skutków powodzi

Numer i temat lekcji*	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
	powodzi; – opisuje, jak zachować się w czasie powodzi.				
31. Warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze a rozwój energetyki (4.2)	– wyjaśnia pojęcia: energetyka, odnawialne źródła energii, nieodnawialne źródła energii; – podaje podział surowców na odnawialne i nieodnawialne.	– wymienia czynniki lokalizacji elektrowni i elektrociepłowni;	– wymienia i wskazuje na mapie obszary o korzystnych warunkach do budowy elektrowni: wiatrowych, słonecznych, wodnych.	– omawia uwarunkowania rozwoju energetyki w wybranych regionach Polski (w województwach pomorskim i łódzkim).	– przedstawia wady i zalety elektrowni jądrowych.
32. Rozwój dużych miast a strefy podmiejskie (4.3)	– wyjaśnia pojęcia: aglomeracja, metropolia, strefa podmiejska; – wymienia przyczyny przenoszenia się ludzi i firm z miast na tereny podmiejskie.	– wyjaśnia pojęcie: suburbanizacja; – przedstawia pozytywne i negatywne skutki życia ludności w wielkim mieście;	– porównuje warunki życia w wielkim mieście i strefie podmiejskiej;	– omawia zmiany w strefach podmiejskich Warszawy i Krakowa w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu, stylu zabudowy oraz struktury ludności	– wskazuje na mapie obszary metropolitalne Polski.
33. Migracje a struktura wieku i zaludnienie na obszarach wiejskich (4.4)	– wyjaśnia pojęcie: migracje wewnętrzne; – wymienia przyczyny migracji;	– podaje kierunki migracji wewnętrznych. – wymienia skutki migracji;	– opisuje wpływ migracji na strukturę wieku mieszkańców i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich na konkretnych przykładach gmin.	– analizuje na mapach tematycznych według gmin dane demograficzne, np. współczynnik salda migracji, zmiany zaludnienia, rozmieszczenie ludności w wieku poprodukcyjnym;	– charakteryzuje sytuację demograficzną wybranych gmin na podstawie map i danych statystycznych
34. Przemiany polityczne i gospodarcze po 1989 r. a struktura zatrudnienia (4.5)	– wymienia gałęzie przemysłu dominujące w aglomeracji łódzkiej i konurbacji katowickiej. – wskazuje różnice między gospodarką centralnie planowaną a gospodarką wolnorynkową	– opisuje transformację gospodarki Polski po 1989r. – wymienia skutki restrukturyzacji przemysłu po 1989 r.;	– omawia przemiany gospodarcze i strukturę zatrudnienia w aglomeracji łódzkiej i konurbacji katowickiej.	– porównuje strukturę zatrudnienia i przemiany gospodarcze w aglomeracji łódzkiej i konurbacji katowickiej na przestrzeni lat.	– wymienia miejsca związane z turystyką postindustrialną.
35. Transport a rozwój działalności gospodarczej (4.6)	– wyjaśnia pojęcia: sieć transportowa, węzeł transportowy, centrum logistyczne, łączność.	– wyjaśnia, jak transport wpływa na rozwój gospodarki;	– opisuje sieć transportową obszaru metropolitalnego Trójmiasta	– wyjaśnia, dlaczego obszar metropolitalny Trójmiasta jest ważnym węzłem komunikacyjnym.	– opisuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych w Trójmieście.
36. Walory przyrodnicze i kulturowe a rozwój turystyki w wybranych regionach (4.7)	– wyjaśnia pojęcia: turysta, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna;	– wymienia województwa o największym natężeniu ruchu turystycznego w Polsce.	– wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Pobrzeża Bałtyku i Małopolski.	– charakteryzuje wybrane obiekty z listy światowego dziedzictwa UNESCO.	– porównuje turystykę Pobrzeża Bałtyku i Małopolski;
37. Podsumowanie działu 4	– Wiadomości i umiejętności z lekcji 30–36.				

Numer i temat lekcji*	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Dział 5. Własny region i moja mała ojczyzna					
38. Położenie własnego regionu i źródła informacji na jego temat (5.1)	– wyjaśnia pojęcia: region, ojczyzna, mała ojczyzna; – lokalizuje na mapie Polski własny region;	– wyjaśnia, w jakim celu tworzy się regiony. – wskazuje na mapie topograficznej własnego regionu najważniejsze obiekty geograficzne	– wymienia źródła wiedzy o regionie.	– wyszukuje w różnych źródłach wiadomości oraz dane statystyczne o regionie, analizuje je i przedstawia.	– opisuje własny region pod względem przyrodniczym, społeczno-gospodarczym i historycznym.
39. Charakterystyka środowiska przyrodniczego regionu (5.2)	– lokalizuje na mapie Polski własny region;	– wymienia elementy środowiska przyrodniczego.	– podaje sposób opisu środowiska przyrodniczego własnego regionu;	– podaje przykłady elementów środowiska przyrodniczego własnego regionu.	– opisuje środowisko przyrodnicze własnego regionu
40. Gospodarka regionu (5.4)	– podaje przykłady wskaźników charakteryzujących gospodarkę własnego regionu; – podaje sposób opisu gospodarki własnego regionu.	– wyszukuje w Banku Danych Lokalnych informacje dotyczące gospodarki własnego regionu;	– analizuje dane statystyczne dotyczące gospodarki własnego regionu.	– wyjaśnia pojęcie: inflacja.	– proponuje własne propozycje zagadnień gospodarczych, które wyróżniają własny region.
41. Prezentowanie walorów własnego regionu i planowanie wycieczki krajoznawczej (5.6)	– wyjaśnia pojęcie: krajoznawstwo; – wymienia atrakcje turystyczne własnego regionu; – podaje przykłady sposobów prezentacji walorów przyrodniczych i kulturowych.	– potrafi zaplanować wycieczkę krajoznawczą; – wymienia narzędzia przydatne do planowania i realizacji wycieczki.	– opisuje walory przyrodnicze i kulturowe własnego regionu i ocenia ich wpływ na rozwój turystyki.	– dobiera odpowiednie mapy w celu uzyskania szukanej informacji. – przedstawia zależności między elementami środowiska geograficznego w swoim regionie miejscowości na własnych przykładach	– przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność regionu jako miejsca zamieszkania i działalności gospodarczej na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach.
42., 43. Mała ojczyzna i jej atrakcje (5.8)	– wyjaśnia pojęcia: mała ojczyzna, atrakcyjność obszaru;	– rozpoznaje w terenie charakterystyczne obiekty, decydujące o atrakcyjności własnego regionu.	– wymienia organizacje lokalne działające na rzecz mieszkańców i środowiska społeczno-przyrodniczego.	– przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i działalności gospodarczej.	– przedstawia swoje propozycje budowania więzi emocjonalnych z małymi ojczyznami.
44. Zachowanie walorów środowiska geograficznego i mój wpływ na lokalną społeczność (5.9)	– wymienia elementy środowiska w najbliższej okolicy, które powinny być szczególnie zachowane.	– wymienia formy ochrony przyrody występujące we własnym regionie.	– podaje przykłady działań sprzyjające zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego.	– projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego	– projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące poprawie warunków życia lokalnej społeczności.
45. Podsumowanie działu 5	– Wiadomości i umiejętności z lekcji 38–45.				

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIA

- Możliwe są następujące formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia:
 - 1) odpowiedź ustna;
 - 2) pisemne prace kontrolne: sprawdzian, krótka praca pisemna (kartkówka) z bieżącego materiału - do trzech tematów;
 - 3) praca w grupach (projekty (lekcyjne, działowe, tematyczne));
 - 4) praca na lekcji;
 - 5) praca dodatkowa: konkursy, olimpiady, obserwacje, prezentacje indywidualne lub grupowe;
- Uczeń, który z różnych powodów (np. choroby, zawody sportowe, wyjazdy, projekty, konkursy, itp.) nie uczestniczył w zajęciach, jest zobowiązany do niezwłocznego uzupełnienia zaległego materiału i przygotowania się do następnych lekcji.
- Uczeń nieobecny na pisemnej pracy kontrolnej lub innej obowiązkowej pracy, jest zobowiązany do nadrobienia zaległości w terminie ustalonym przez nauczyciela nie później niż w ciągu 2 tygodni od powrotu do szkoły. Uczeń nieobecny na pracy pisemnej w ciągu dwóch dni jest zobowiązany do jej zaliczenia na następnej lekcji. Brak zaliczenia przez ucznia pracy obowiązkowej rozumiany jest jako brak opanowania danych treści programowych co ma wpływ na ocenę śródroczną i roczną.
- Uczeń może poprawić ocenę z pracy pisemnej w ciągu 2 tygodni od zwróconej pracy pisemnej, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela
- Uczeń ma obowiązek być przygotowanym do zajęć z trzech ostatnich tematów.